

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul legii privind reglementarea tarifelor de roaming cu statele membre
ale Uniunii Europene

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul legii privind reglementarea tarifelor de roaming cu statele membre ale Uniunii Europene (în continuare - proiect de lege) a fost elaborat de către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED). În anul 2023, prin inițiativa EU4Digital, un program regional al Comisiei Europene de sprijinire a transformării digitale și armonizării piețelor digitale în țările incluse în inițiativa de politică comună a Parteneriatului Estic (PaE), MDED a obținut asistență tehnică în procesul de elaborare a proiectului de lege, care transpune Regulamentul (UE) 2022/612 al Parlamentului European și al Consiliului din 6 aprilie 2022 privind roamingul în rețelele publice de comunicații mobile în interiorul Uniunii, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 115/2022 din 13 aprilie 2022¹.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ În baza Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană, Republica Moldova s-a angajat (prin dispoziții obligatorii, bazate pe norme), prin art. 102 în corelare cu art. 230 și art. 240 din Acord, la apropierea treptată a legislației sale naționale cu legislația Uniunii Europene (UE), astfel având atât obligația armonizării și transpunerii legislației europene, cât și responsabilitatea asigurării condițiilor de implementare corectă a acesteia, în special în contextul actual când Republica Moldova are statut de stat candidat la aderarea la Uniunea Europeană. Proiectul de lege a fost elaborat reieșind din necesitățile îndeplinirii măsurilor prioritare pentru ridicarea nivelului de pregătire pentru: - aderarea la Uniunea Europeană și alinierea la legislația europeană; - asigurarea implementării integrale și în termen a recomandărilor formulate de Comisia Europeană pentru implementarea Agendei de Asociere Republica Moldova-Uniunea Europeană în perioada 2021-2027; - îndeplinirea angajamentelor asumate în baza Acordului de Asociere între Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte. Prin Acordul de Asociere cu UE, Republica Moldova și-a asumat angajamentul privind consolidarea cooperării cu privire la dezvoltarea societății informaționale în beneficiul cetățenilor și al întreprinderilor prin punerea la dispoziție la scară largă a tehnologiei informației și comunicațiilor (TIC) și prin îmbunătățirea calității serviciilor la prețuri rezonabile. Această cooperare ar trebui să vizeze facilitarea accesului la piețele comunicațiilor electronice, încurajarea concurenței și a investițiilor în acest sector și promovarea dezvoltării serviciilor publice online (Cap. 18 „Societatea informațională”). Totodată, proiectul de lege a fost elaborat, reieșind din prevederile documentelor de politici naționale, și anume acțiunea nr. 13 din Capitolul 10: <i>Societatea informațională și mass-media</i> a Planului național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2023-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 829/2023 și pct. 38 din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anul 2024, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 887/2023. Prin urmare, pentru armonizarea legislației relevante cu acquis-ul comunitar în domeniul comunicațiilor electronice, în special în ceea ce privește prestarea serviciilor de roaming de către furnizorii de comunicații electronice, a fost necesară elaborarea acestui proiect de lege, care va transpune în legislația națională Regulamentul (UE) 2022/612 al Parlamentului European și al Consiliului din 6 aprilie 2022 privind roamingul în rețelele publice de comunicații mobile în

¹ [Regulamentul \(UE\) 2022/612](#)

interiorul Uniunii și ar împuternici Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației să emită decizii pentru punerea în aplicare a prezentei legi.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

În prezent cadrul legislativ din Republica Moldova în domeniul comunicațiilor electronice și al roamingului nu este complet aliniat cu cel al UE. Deși există reglementări generale care guvernează domeniul comunicațiilor electronice, lipsesc prevederi specifice care să transpună regulamentele europene privind roamingul.

Serviciile de roaming în Republica Moldova actualmente sunt la un stadiu în care tarifele ridicate și lipsa unor reglementări specifice limitează utilizarea accesibilă a acestora pentru cetățeni. Cu toate acestea, semnarea anumitor acorduri cu UE pentru eliminarea tarifelor de roaming și armonizarea legislației reprezintă pași majori către un cadru mai favorabil, care va aduce beneficii directe atât pentru utilizatorii de servicii din Republica Moldova, cât și pentru cei din UE.

La nivel național, actul normativ de bază care reglementează sectorul comunicațiilor electronice în Republica Moldova și definește cadrul general pentru furnizarea serviciilor de comunicații electronice este Legea comunicațiilor electronice nr. 2412007, care este în proces de modificare completă în contextul transpunerii Directivei (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului de instituire a Codului European al comunicațiilor electronice din 11 decembrie 2018, precum și alte acte conexe din legislația Uniunii Europene în domeniul comunicațiilor electronice.

La nivel internațional Republica Moldova a semnat mai multe acorduri internaționale și regionale care influențează reglementările din sectorul comunicațiilor electronice, inclusiv ce țin de reglementările serviciilor de roaming, și anume:

1) Acordul de Asociere între Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte (semnat în 2014). Acordul respectiv stabilește cadrul pentru integrarea pieței naționale cu cea europeană și include angajamente în domeniul comunicațiilor electronice. Unul dintre obiectivele acestui acord este reducerea tarifelor de roaming între Moldova și statele membre ale UE, în vederea alinierii la standardele europene.

2) Acordul dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României privind reducerea tarifelor de furnizare a serviciilor de roaming internațional și a celor de apeluri internaționale între cele două state, semnat la Chișinău la 11 februarie 2022.

Acordul respectiv a intrat în vigoare la 25 martie 2022 și prevede reducerea ratelor de roaming între aceste două piețe care a fost pus în aplicare de către furnizorii de servicii de comunicații electronice din ambele țări.

În diagramele nr. 1 și 2 este prezentată evoluția serviciilor de roaming între Republica Moldova și România, în perioada de până la și după intrarea în vigoare a acordului bilateral (sursa: ANRCETI):

Diagrama nr. 1:

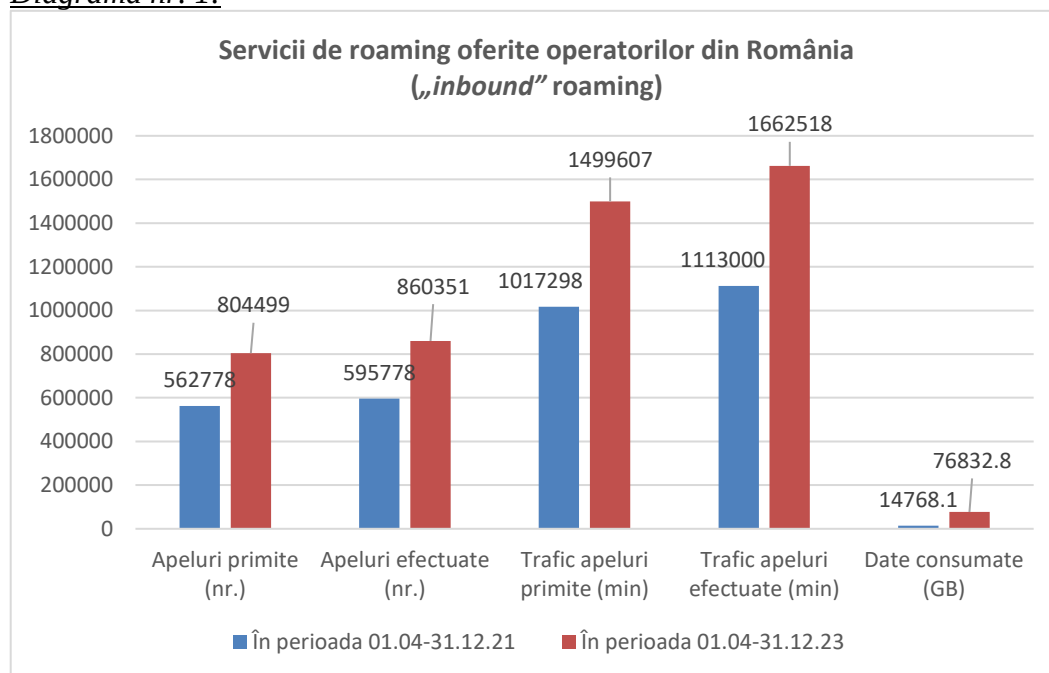
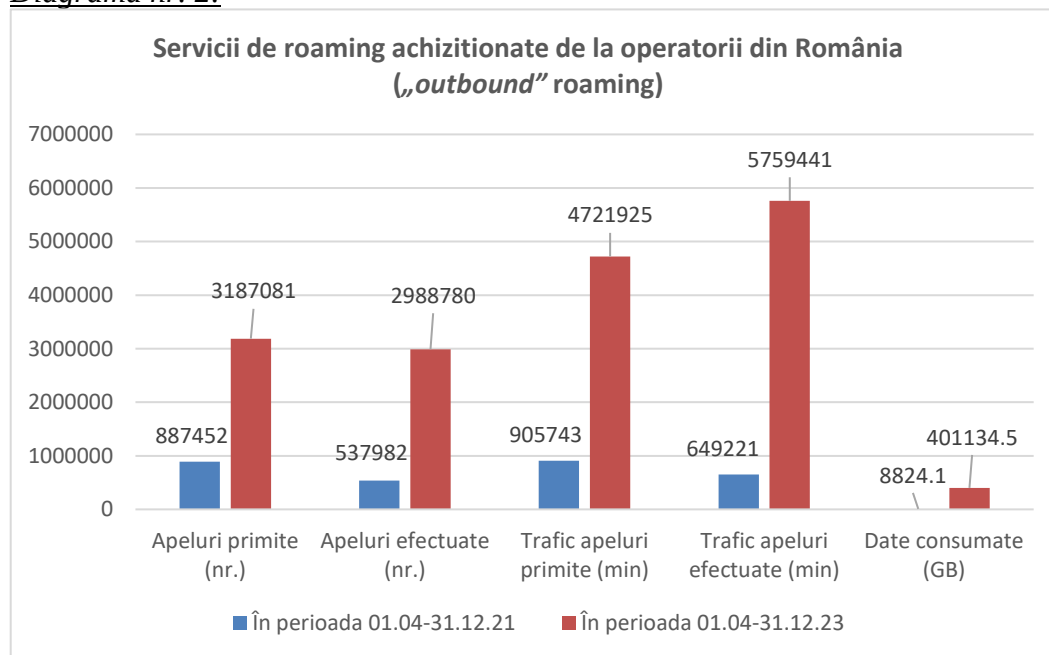

Diagrama nr. 2:

Astfel, în urma intrării în vigoare a prevederilor acordului dintre cele două țări se observă o creștere semnificativă a utilizării serviciilor de roaming. În special, se atestă o creștere de câteva ori la serviciile de „outbound” roaming, atât la numărul de apeluri primite/ efectuate cât și la traficul apelurilor primite/ efectuate.

De asemenea, a crescut considerabil și volumul de date consumate:

- în cazul serviciilor de „inbound” roaming datele consumate au crescut de la 14768,1 Gb la 76832,8 Gb, adică de peste 5 ori;
- în cazul serviciilor de „outbound” roaming datele consumate au crescut de la 8824,1 Gb la 401134,5 Gb, adică de peste 45 ori.

3) Declarația voluntară privind reducerea tarifelor la serviciile de roaming între Republica Moldova și țările din spațiul UE și SEE (Spațiul Economic European) semnată în anul 2023 de către furnizorii de telefonie mobilă din Republica Moldova și furnizorii din țările UE.

Declarația urmărește implementarea unor măsuri care să permită cetățenilor moldoveni să beneficieze de servicii de roaming fără costuri suplimentare atunci când călătoresc în UE, similar cu principiul „Roaming la tarife naționale” - „Roam like at home” (RLAH) aplicat în statele membre ale UE.

Astfel, a fost asigurată punerea în aplicare a Regulamentului delegat (UE) 2021/654 prin stabilirea tarifelor maxime pentru serviciile de terminare în rețelele mobile și fixe din Republica Moldova a apelurilor provenite de la numere din UE. Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (ANRCETI) cu suportul Organismului Autorităților Europene de Reglementare în Domeniul Comunicațiilor Electronice (OAREC) a mediat stabilirea plafoanelor de tarife cu amănuntul pentru serviciile de roaming, astfel ca începând cu 1 ianuarie 2024 cetățenii Republicii Moldova, dar și vizitatorii din 30 de țări europene (UE/SEE) să poată beneficia de tarife de roaming reduse semnificativ.

Aceste măsuri au fost implementate urmare a identificării a două soluții și etape de implementare a regimului de roaming facilitat cu UE:

– **Etapă 1**, rapidă, care prevede punerea în aplicare de către ANRCETI a Regulamentului delegat (UE) 2021/654 de completare a Directivei (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului prin stabilirea unui tarif maxim unic la nivelul Uniunii de terminare a apelurilor de voce în rețelele mobile și fixe a unui tarif maxim unic la nivelul Uniunii de terminare a apelurilor de voce în rețelele fixe.

– **Etapă 2**, integrarea în piața unică digitală, care rezidă din modificarea Acordului de asociere RM-UE, completat cu prevederi ce permit extinderea de către CE a tratamentului de piață internă, urmare a transpunerii de către Republica Moldova a „pachetului roaming” de reglementări europene.

Astfel, la 6 aprilie 2023, ANRCETI, prin Hotărârile nr. 15-39/2023, a asigurat punerea în aplicare a Regulamentului delegat (UE) 2021/654 prin stabilirea tarifelor maxime pentru serviciile de terminare în rețelele mobile și fixe din Republica Moldova a apelurilor provenite de la numere din UE și SEE. Această reglementare a făcut posibilă acordarea de către furnizorii europeni a unui tratament reciproc privind tarifele pentru terminarea apelurilor de la numere din RM, conform obligației acestora stabilită de art.1 alin.(4) lit. a) din Regulamentului delegat (UE) 2021/654. Declarația voluntară de reducere a tarifelor de roaming a fost semnată între furnizorii europeni (Orange, Deutsche Telekom, Telefonica și Melita) și cei trei furnizori de servicii de telefonie mobilă din Republica Moldova (Orange Moldova, Moldcell și Moldtelecom).

Astfel, în baza Declarației voluntare, la 22 septembrie 2023, semnatarii au stabilit următoarele plafoane tarifare pentru serviciile de roaming cu amănuntul (sursa: Raportul de activitate al ANRCETI pentru anul 2023²):

Plafon tarifar (fără TVA)	1 Ianuarie 2024 - 31 Decembrie 2024	1 Ianuarie 2025 - 31 Decembrie 2025
Date (€/GB)	15.00	11.00
Apeluri efectuate (€/Min)	0.33	0.24
Apeluri primite (€/Min)	0.25	0.16

Urmare acestor acțiuni, în luna decembrie 2023 furnizorii de servicii de comunicații electronice mobile din Republica Moldova au lansat oferte avantajoase pentru serviciile de voce și date mobile în roaming în UE. Respectiv, utilizatorii serviciilor de comunicații electronice mobile, care călătoresc în oricare dintre cele 30 de țări din SEE, pot beneficia de tarife reduse semnificativ la serviciile de roaming în UE sau pot activa diverse opțiuni avantajoase.

În diagramele 3 și 4 este prezentată evoluția serviciilor de roaming între Republica Moldova și țările din spațiul UE, în perioada de până la și după intrarea în vigoare a prevederilor Declarației voluntare (sursa: ANRCETI):

² [Raport 2023 ANRCETI](#)

Diagrama nr. 3:

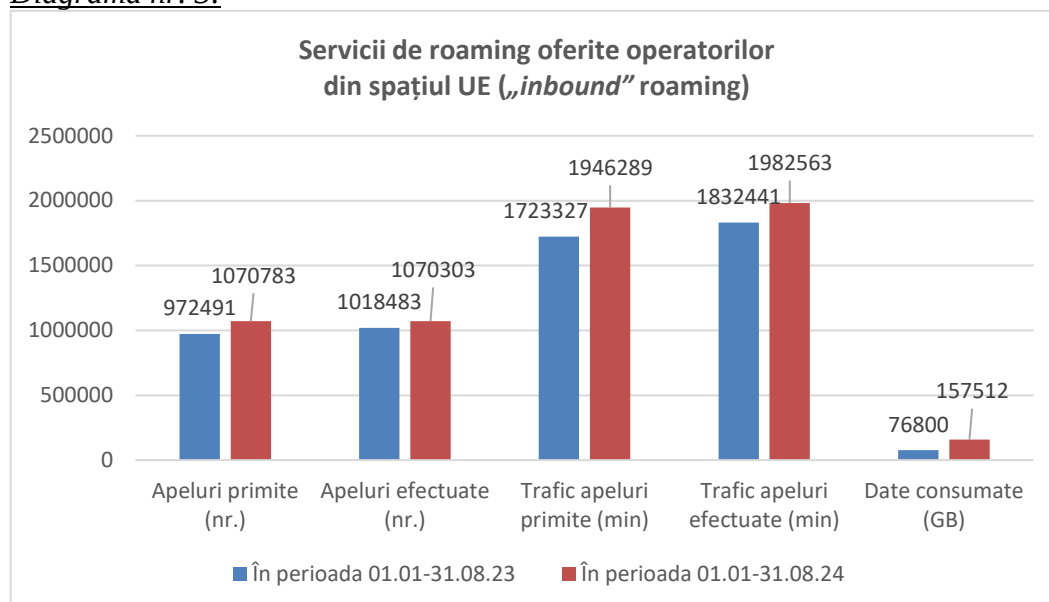
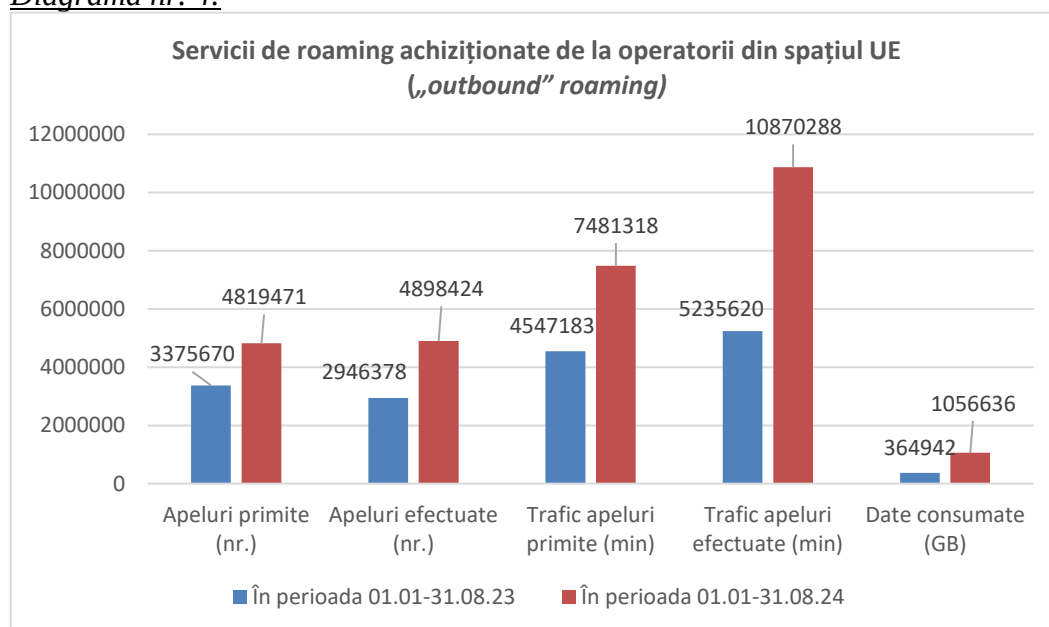

Diagrama nr. 4:

Astfel, în urma semnării Declarației voluntare se observă o creștere semnificativă a utilizării serviciilor de roaming oferite utilizatorilor de către furnizorii de comunicații electronice ce se află atât în țara noastră cât și în țările din spațiul UE. În special, se atestă o creștere la serviciile de „outbound” roaming, atât la numărul de apeluri primite/ efectuate cât și la traficul apelurilor primite/ efectuate. De exemplu, traficul apelurilor efectuate de către utilizatorii aflați în țările din spațiul UE ce au apelat la utilizatorii aflați în republica Moldova a crescut de la 5,2 milioane minute la peste 10,8 milioane minute, adică o creștere de peste 2 ori.

De asemenea, în urma intrării în vigoare a prevederilor Declarației voluntare a crescut considerabil și volumul de date consumate:

- în cazul serviciilor de „inbound” roaming datele consumate au crescut de la 76800 GB la 157512 GB, adică de peste 2 ori;
- în cazul serviciilor de „outbound” roaming datele consumate au crescut de la 364942 GB la 1056636 GB, adică de aproape 3 ori.

Totuși, în prezent, cetățenii Republicii Moldova care călătoresc în Uniunea Europeană achită tarife semnificativ mai mari pentru serviciile de comunicații electronice (apeluri, SMS, date mobile) decât atunci când folosesc aceleași servicii pe teritoriul țării, la fel, și cetățenii UE care vizitează Republica Moldova se confruntă cu tarife ridicate. Această situație creează o barieră economică și socială, afectând atât persoanele ce călătoresc, cât și oamenii de afaceri

care activează în regiune. Totodată, Declarația voluntară se aplică până la finele anului 2025 după care ar putea fi prelungită în cazul acceptării acestei prelungiri de către semnatari.

Întrucât tarifele de roaming între statele membre ale Uniunii Europene au fost eliminate în cadrul mecanismului „Roam like at home” (RLAH) din 2017, Republica Moldova a rămas în afara acestui acord, fiind o țară non-UE. Acest fapt generează o discrepanță considerabilă în costurile de comunicații electronice, creând o necesitate stringentă de intervenție pentru a alinia Moldova cu standardele UE.

Includerea țării noastre în zona de „roaming la tarife naționale” a UE (Roam like at home) este una dintre acțiunile cheie ale Planului de acțiuni prioritare Moldova – UE, convenit în iunie 2023 după semnarea Declarației voluntare de diminuare a tarifelor de roaming dintre Republica Moldova și UE. Acest plan reprezintă o hartă pentru implementarea completă a Zonei de Comerț Liber și Cuprinzător (DCFTA) dintre UE și Moldova și pentru integrarea mai profundă a Moldovei în piața unică a UE.

În urma celei de-a X-a reuniune anuală a Comitetului de Asociere RM-UE, în configurația Comerțului, conform recomandărilor Comisiei Europene, este specificat că eliminarea tarifelor de roaming va avea un impact pozitiv asupra economiei digitale, stimulând mobilitatea și conectivitatea transfrontalieră, aceasta va promova incluziunea socială și integrarea economică regională, sprijinind în mod direct competitivitatea pieței comunicațiilor electronice și oferind beneficii directe consumatorilor.

Totodată, proiectul de lege este elaborat conform priorităților descrise în acțiunile documentelor de politici care condiționează intervenția statului, și anume:

- Programul de activitate al Guvernului „Moldova Vremurilor Bune”³, aprobat pe 3 august 2021.

Una din acțiunile prioritare privind integrarea europeană, specificate în program la rubrica „Politica externă”, este identificarea unor direcții noi de cooperare cu UE și statele sale membre în domeniul comunicațiilor electronice, inclusiv eliminarea tarifelor la roaming cu statele UE.

- Strategia de transformare digitală a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030⁴, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 650/2023.

Unul din principalele domenii de intervenție planificate în Strategie este integrarea țării în cadrul legal al Uniunii Europene și în piața unică digitală.

În contextul respectiv, pentru ca legislația națională să cuprindă toate prevederile corespunzătoare cu privire la reglementarea tarifelor de roaming cu statele membre ale Uniunii Europene, este necesară transpunerea prevederilor Regulamentului (UE) 2022/612 și elaborarea proiectului de lege respectiv.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Prin transpunerea directă în legislația națională a Regulamentului (UE) 2022/612 al Parlamentului European și al Consiliului din 6 aprilie 2022 privind roamingul în rețelele publice de comunicații mobile în interiorul Uniunii, precum și alte acte conexe din legislația Uniunii Europene în domeniul comunicațiilor electronice se urmărește reglementarea tarifelor de roaming cu statele membre ale Uniunii Europene care are ca principal obiectiv armonizarea costurilor de comunicații mobile internaționale între Republica Moldova și statele UE, asigurând astfel o reducere substanțială a tarifelor de roaming. Această măsură este în concordanță cu eforturile de integrare europeană a Republicii Moldova și își propune să faciliteze mobilitatea cetățenilor, îmbunătățind accesul la comunicațiile mobile fără costuri prohibitive.

Totodată, armonizarea legislației naționale la acquis-ul comunitar în domeniul comunicațiilor electronice și reglementării tarifelor de roaming, va crea premise pentru

³ [Programul de activitate al Guvernului „Moldova Vremurilor Bune”](#)

⁴ [Strategia de transformare digitală a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030](#)

includerea Republicii Moldova în zona de „roaming la tarife naționale” a UE (*Roam like at home*), urmare la ce utilizatorii din Republica Moldova vor beneficia pe teritoriul UE de tarife în roaming „ca acasă”, aceeași abordare fiind aplicată și pentru utilizatorii din statele UE, aflați în vizite pe teritoriul țării noastre.

Obiectivele urmărite prin adoptarea actului normativ sunt:

1) Reducerea costurilor de roaming pentru consumatori: principalul scop este reducerea semnificativă a costurilor pentru utilizatorii de servicii de telefonie mobilă și date atunci când călătoresc în statele UE, aliniindu-le la tarifele deja existente între statele membre UE. Acest lucru va elimina barierele financiare pentru cetățenii moldoveni și va facilita accesul mai larg la servicii esențiale de comunicații electronice, cum ar fi apelurile telefonice, SMS-urile și accesul la internet mobil.

2) Integrarea economică și socială: în contextul parcursului european al Republicii Moldova, o reglementare a tarifelor de roaming conforme cu cele din Uniunea Europeană va susține integrarea piețelor de comunicații electronice, facilitând în același timp legăturile economice, sociale și culturale dintre Republica Moldova și UE.

3) Creșterea competitivității furnizorilor de comunicații electronice: prin reglementarea tarifelor, se va crea un cadru mai echitabil pentru furnizorii din țara noastră, oferindu-le posibilitatea de a concura pe picior de egalitate cu furnizorii din UE. Acest lucru ar putea, pe termen lung, să ducă la îmbunătățirea calității serviciilor și la diversificarea ofertelor pentru consumatori.

4) Creșterea transparenței și protecției consumatorilor: un alt obiectiv important este crearea unui cadru legal mai clar și transparent pentru utilizatori, astfel încât aceștia să fie informați în mod corect și transparent despre costurile pe care le vor suporta în roaming.

5) Consolidarea cadrului legislativ național: un alt obiectiv important este crearea unui cadru legislativ clar și coerent în domeniul tarifelor de roaming, care să fie ușor de implementat și monitorizat, pentru a asigura aplicarea corectă și uniformă a noilor reglementări.

Proiectul de lege introduce o serie de prevederi noi și modificări legislative menite să reducă tarifele de roaming și să alinieze Republica Moldova la standardele Uniunii Europene, și anume:

1) Plafonarea tarifelor de roaming

Una dintre principalele prevederi ale proiectului de lege este introducerea unei plafonări a tarifelor pentru apeluri, SMS și utilizarea datelor mobile în regim de roaming pentru utilizatorii din Republica Moldova care călătoresc în statele membre ale UE. Această plafonare va fi realizată progresiv, urmărindu-se atingerea unui nivel comparabil cu cel din cadrul Uniunii Europene, în conformitate cu legislația europeană privind roamingul.

2) Eliminarea tarifelor de roaming pe termen lung

Pe termen lung, proiectul prevede eliminarea completă a tarifelor de roaming între Republica Moldova și UE, astfel încât cetățenii moldoveni să poată utiliza servicii de roaming în UE la aceleași prețuri ca pe plan intern. Această măsură urmărește aplicarea principiului „*Roam like at home*” (RLAH), similar cu cel din UE, care permite utilizatorilor să utilizeze serviciile mobile fără costuri suplimentare în statele UE.

3) Acorduri bilaterale între furnizorii de comunicații electronice

Proiectul de lege creează cadrul legal necesar pentru negocierea și încheierea de acorduri bilaterale între furnizorii din Republica Moldova și cei din statele membre UE. Aceste acorduri vor stabili mecanismele de colaborare și vor facilita aplicarea tarifelor reduse și, pe termen lung, eliminarea completă a acestora. De asemenea, acordurile vor reglementa aspectele tehnice și comerciale ale furnizării serviciilor de roaming.

4) Transparență și informarea consumatorilor

Un element nou introdus de proiectul de lege este obligația furnizorilor de a informa corect și în timp real consumatorii despre tarifele de roaming și eventualele costuri suplimentare. Această prevedere include:

- notificări automate trimise utilizatorilor atunci când aceștia intră într-o zonă de roaming;
- informarea clară și detaliată despre costurile fiecărui serviciu (apeluri, SMS, date) și limitele de consum aplicabile;
- prevenirea practicilor comerciale abuzive, precum costurile ascunse sau tarifele nejustificat de mari.

5) Protecția drepturilor consumatorilor

Proiectul introduce măsuri suplimentare de protecție a drepturilor consumatorilor, asigurându-se că aceștia beneficiază de transparență totală și de mecanisme clare de rezolvare a disputelor în cazul unor erori de facturare sau încălcări ale reglementărilor. Furnizorii de comunicații electronice vor fi obligați să implementeze sisteme eficiente de soluționare a plângerilor, iar autoritatea de reglementare va avea un rol activ în monitorizarea și sancționarea abaterilor.

6) Introducerea unui mecanism de monitorizare și sancționare

Pentru a asigura aplicarea corectă a noilor reglementări, proiectul de lege prevede crearea unui mecanism de monitorizare a tarifelor de roaming de către autoritățile de reglementare. Acestea vor avea responsabilitatea de a verifica respectarea plafonului tarifar și de a sancționa furnizorii care nu respectă prevederile legale.

7) Extinderea reglementării la toate serviciile de comunicații electronice

Un alt element important al proiectului este extinderea aplicabilității reglementărilor asupra tuturor tipurilor de servicii de comunicații electronice, nu doar pentru apeluri și mesaje SMS, ci și pentru traficul de date mobile. Având în vedere creșterea semnificativă a utilizării internetului mobil în roaming, această măsură asigură accesul la servicii moderne și esențiale la prețuri reduse.

8) Simplificarea procedurilor administrative pentru furnizorii de comunicații electronice

Pentru a facilita implementarea rapidă și eficientă a noilor tarife de roaming, proiectul de lege prevede simplificarea procedurilor administrative necesare pentru încheierea acordurilor între furnizorii din Moldova și cei din UE. Acest lucru va reduce birocrația și va accelera adoptarea și implementarea noilor măsuri tarifare.

9) Introducerea mecanismului de ajustare a tarifelor

În funcție de evoluțiile pieței comunicațiilor electronice și de eventualele schimbări în reglementările europene, proiectul prevede introducerea unui mecanism de ajustare periodică a tarifelor. Acest mecanism va permite adaptarea rapidă a tarifelor de roaming la noile condiții economice și tehnologice, asigurându-se că acestea rămân echitabile și competitive pentru consumatori.

10) Măsuri pentru stimularea investițiilor în infrastructură

Proiectul de lege prevede și măsuri pentru stimularea investițiilor în infrastructura de comunicații electronice, inclusiv în rețelele 4G și 5G, pentru a asigura că furnizorii din Republica Moldova pot oferi servicii la standarde europene și că rețelele lor sunt pregătite să facă față cerințelor de consum crescute odată cu eliminarea tarifelor de roaming.

Aceste elemente noi și prevederi ale proiectului de lege sunt esențiale pentru a asigura o tranziție ușoară și eficientă către un regim tarifar de roaming mai accesibil, aliniat cu practicile Uniunii Europene, și pentru a proteja drepturile consumatorilor într-un mediu de comunicații electronice din ce în ce mai competitiv și globalizat.

Rezultatele scontate:

1) Pe termen scurt (1-2 ani)

- Reducerea tarifelor de roaming: cetățenii Republicii Moldova vor beneficia de o scădere a costurilor pentru apeluri, SMS și date mobile în statele membre UE. Tarifele vor fi reduse treptat, oferind utilizatorilor acces mai ieftin la servicii de comunicații electronice internaționale.
- Creșterea transparenței: furnizorii de comunicații electronice vor fi obligați să ofere informații mai clare și mai accesibile consumatorilor.
- Adoptarea măsurilor de protecție a consumatorilor: măsuri clare de protecție a consumatorilor vor fi implementate, cum ar fi informarea automată despre tarifele de roaming la intrarea în țările UE și prevenirea costurilor ascunse. Acest lucru va crește încrederea utilizatorilor în serviciile de roaming.
- Îmbunătățirea colaborării între furnizori: vor fi inițiate acorduri bilaterale între furnizorii de comunicații electronice din Republica Moldova și cei din UE, facilitând aplicarea noilor reglementări și tarife reduse. Acest lucru va stimula concurența pe piață.

2) Pe termen mediu (3-5 ani)

- Eliminarea aproape completă a tarifelor de roaming: în această perioadă, se așteaptă o eliminare aproape completă a tarifelor de roaming, cetățenii Republicii Moldova urmând să beneficieze de servicii de telefonie mobilă și internet în UE la prețuri similare celor de pe plan intern.
- Alinierea la standardele europene: reglementările din Republica Moldova vor fi pe deplin armonizate cu normele europene, consolidând integrarea Moldovei în spațiul economic și legislativ al Uniunii Europene.
- Creșterea utilizării serviciilor de comunicații electronice internaționale: odată cu eliminarea tarifelor de roaming, utilizarea în străinătate a serviciilor de comunicații electronice (apeluri, SMS, date) va crește semnificativ. Acest lucru va stimula mobilitatea cetățenilor și creșterea schimburilor economice și culturale cu țările din UE.
- Consolidarea competiției pe piața comunicațiilor electronice: competiția între furnizorii locali și internaționali va duce la îmbunătățirea serviciilor și la lansarea de oferte mai atractive pentru consumatori. Furnizorii vor investi mai mult în inovare și tehnologie pentru a rămâne competitivi.

3) Pe termen lung (peste 5 ani)

- Integrarea completă a pieței comunicațiilor electronice a Republicii Moldova cu cea a UE: se așteaptă o integrare completă a piețelor, fără diferențe semnificative în ceea ce privește tarifele și calitatea serviciilor de comunicații electronice mobile.
- Acces la tehnologii de ultimă generație: prin alinierea la standardele UE, Republica Moldova va beneficia de o dezvoltare accelerată a tehnologiilor mobile avansate (cum ar fi, de exemplu, tehnologia 5G), oferindu-le cetățenilor acces la cele mai moderne infrastructuri și servicii de comunicații electronice.
- Mobilitate extinsă pentru cetățeni și afaceri: lipsa tarifelor de roaming va încuraja mobilitatea internațională, oferind cetățenilor mai multe oportunități de călătorie, studii și muncă în Uniunea Europeană, și va stimula schimburile economice între Republica Moldova și țările UE.
- Creșterea investițiilor în infrastructura de comunicații electronice: într-un mediu legislativ stabil și competitiv, furnizorii vor continua să investească în modernizarea rețelelor și infrastructurilor de comunicații electronice, ceea ce va contribui la dezvoltarea generală a sectorului de comunicații electronice din Republica Moldova.

Pentru accelerarea procesului ca prevederile proiectului să intre în vigoare și ca Republica Moldova să fie inclusă în zona de „roaming la tarife naționale” a UE (*Roam like at home*), legea va intra în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației,

în termen de 6 de luni de la intrarea în vigoare a legii, va elabora actele de reglementare necesare și va alinia actele normative existente la prezenta lege, conform domeniului de competență.

Aceste rezultate vor asigura o creștere economică sustenabilă, îmbunătățirea calității vieții pentru cetățeni și consolidarea relațiilor Republicii Moldova cu Uniunea Europeană.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În contextul elaborării proiectului de lege au fost analizate unele opțiuni alternative, și anume:

1) Mentținerea legislației actuale: această opțiune presupune păstrarea cadrului legislativ actual fără a introduce noi reglementări sau ajustări și furnizorii de comunicații electronice ar continua să stabilească prețurile pentru serviciile de roaming pe baza acordurilor comerciale bilaterale existente.

Riscuri:

➤ Tarife ridicate: fără o intervenție legislativă, tarifele de roaming ar rămâne la niveluri ridicate;

➤ Întârzierea armonizării cu standardele UE: neintervenția ar întârzia procesul de aliniere la normele europene, afectând obiectivele Republicii Moldova de integrare economică și digitală cu UE;

➤ Inechitate pe piața comunicațiilor electronice: lipsa reglementărilor ar putea favoriza furnizorii mari în detrimentul celor mai mici, creând un mediu concurențial inechitabil.

➤ Neconformitate cu reglementările UE, ceea ce ar putea împiedica accesul la fonduri și programe de sprijin, inclusiv nu va putea fi implementat serviciul de roaming *Roam like at home* în țara noastră;

➤ Neprelungirea Declarației voluntare de către semnatarii acesteia după 31.12.2025.

2) Adoptarea parțială a regulamentului (UE) 2022/612: această opțiune implică adoptarea doar a unor prevederi din Regulamentul (UE) 2022/612, care reglementează tarifele de roaming în cadrul UE. Aceasta ar presupune, de exemplu, implementarea doar a reglementărilor privind traficul de date mobile, lăsând apelurile și SMS-urile nereglementate.

Riscuri:

➤ Impact limitat: adoptarea parțială a directivei nu ar adresa în mod cuprinzător problema tarifelor de roaming, iar consumatorii ar continua să fie afectați de costuri mari pentru apeluri și SMS-uri;

➤ Confuzie și fragmentare: reglementarea doar a unor tipuri de servicii ar crea confuzie în rândul utilizatorilor și ar complica aplicarea legii, generând probleme de implementare;

➤ Riscul neîndeplinirii obligațiilor internaționale: Republica Moldova ar putea să nu își îndeplinească pe deplin angajamentele asumate în procesul de aliniere la standardele UE.

3) Implementarea etapizată: această opțiune ar implica aplicarea reglementărilor privind tarifele de roaming în mai multe etape, permițând furnizorilor de comunicații electronice o perioadă de tranziție înainte de introducerea totală a plafonului tarifar sau a eliminării tarifelor de roaming.

Riscuri:

➤ Întârzierea reducerii costurilor pentru consumatori: implementarea etapizată ar duce la o reducere mai lentă a tarifelor de roaming, ceea ce ar prelungi povara financiară asupra consumatorilor pe termen scurt și mediu.

➤ Complexitate ridicată a implementării: etapizarea reglementărilor ar complica supravegherea și aplicarea legii, necesitând monitorizare suplimentară și mai multe ajustări din partea autorităților.

➤ Incertitudini pentru furnizori și consumatori: o implementare treptată poate crea incertitudine cu privire la momentul în care vor fi introduse reducerile tarifar, complicând planificarea atât pentru furnizori, cât și pentru utilizatori.

Motive pentru care opțiunile alternative nu au fost luate în considerare:

1) Neconformitatea cu cerințele UE: opțiunile care presupun menținerea legislației actuale sau adoptarea parțială a Regulamentului (UE) 2022/612 nu sunt conforme cu cerințele Uniunii Europene. Republica Moldova se angajează să își alinieze cadrul legislativ la normele europene pentru a facilita integrarea în piața digitală unică. Lipsa unei reglementări clare și complete ar întârzia acest proces, afectând relațiile economice și digitale cu UE.

2) Ineficiența soluțiilor incomplete: opțiunile parțiale nu oferă o soluție cuprinzătoare și durabilă pentru problema tarifelor de roaming. Impactul acestor măsuri ar fi limitat, iar costurile ridicate pentru stat și riscul de ineficiență ar face aceste soluții neatractive. Este necesară o reglementare fermă pentru a asigura reducerea substanțială a tarifelor de roaming și protecția consumatorilor.

3) Complexitatea și incertitudinile implementării etapizate: implementarea etapizată ar introduce o complexitate suplimentară în aplicarea reglementărilor, atât pentru autorități, cât și pentru furnizorii de comunicații electronice. Aceasta ar genera incertitudine și ar întârzia beneficiile pentru consumatori, care ar continua să plătească tarife ridicate pe termen scurt și mediu. O abordare directă și completă a problemei tarifelor de roaming este considerată mai eficientă și mai benefică pe termen lung.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Adoptarea regulilor impuse de Regulamentul (UE) 2022/612 va presupune ca autoritățile de reglementare din sectorul comunicațiilor electronice din Republica Moldova, în principal Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (ANRCETI), să își îmbunătățească și să își extindă capacitățile de monitorizare și supraveghere a pieței.

Va fi necesară monitorizarea respectării tarifelor. ANRCETI va trebui să dezvolte și să implementeze un mecanism robust de monitorizare a modului în care furnizorii de comunicații electronice se conformează cu noile cerințe privind plafonarea tarifelor de roaming. Acest lucru va necesita alocarea de resurse suplimentare pentru personalul administrativ și tehnic, precum și pentru echipamentele și infrastructura IT necesară colectării și analizei datelor tarifare.

Cooperarea cu autoritățile europene: în contextul integrării cu standardele Uniunii Europene, ANRCETI își va intensifica colaborarea cu organismele de reglementare din UE, precum Organismul Autorităților Europene de Reglementare în Domeniul Comunicațiilor Electronice (OAREC). Aceasta va implica schimburi de date și informații pentru a asigura coerența și uniformitatea în aplicarea reglementărilor privind roamingul între statele membre și Moldova.

Reglementarea tarifelor de roaming presupune o creștere semnificativă a sarcinilor administrative pentru autoritățile publice, datorită necesității de supraveghere constantă și control a conformității furnizorilor de comunicații electronice.

ANRCETI va trebui să desfășoare activități de audit periodice asupra furnizorilor pentru a verifica dacă tarifele de roaming aplicate respectă limitele stabilite prin lege. Aceasta implică analiza datelor oferite de furnizori și luarea de măsuri în caz de nerespectare a reglementărilor.

Este de așteptat ca implementarea acestor reglementări să aducă o creștere a numărului de plângeri și sesizări din partea consumatorilor legate de potențiale abuzuri sau nereguli în aplicarea tarifelor de roaming. Instituțiile publice responsabile vor trebui să aibă capacitatea de a gestiona aceste cazuri în mod eficient.

Impactul asupra relațiilor internaționale

Adoptarea acestor reglementări, care vizează plafonarea tarifelor de roaming în conformitate cu standardele UE, va contribui la consolidarea relațiilor Republicii Moldova cu Uniunea Europeană.

Aplicarea acestor norme va facilita integrarea Moldovei în piața digitală unică a Uniunii Europene, sporind interoperabilitatea rețelelor de comunicații electronice și accesul cetățenilor moldoveni la servicii mobile la nivelul celor din statele membre UE.

Reducerea tarifelor de roaming va încuraja cooperarea transfrontalieră între Republica Moldova și statele membre UE, inclusiv în domeniul economic și al comerțului, facilitând schimburile și comunicațiile între cetățeni și companii.

Beneficii economice și sociale pe termen lung

Deși pe termen scurt adoptarea acestui regulament va genera costuri suplimentare pentru furnizorii de servicii roaming, pe termen lung se așteaptă ca beneficiile să fie semnificative, atât din punct de vedere economic, cât și social, datorită creșterii volumului de servicii prestate în roaming.

Pe măsură ce reglementările de roaming vor stimula creșterea traficului de date și utilizarea serviciilor mobile transfrontaliere, veniturile din impozite și taxe colectate de la furnizorii de comunicații electronice și de la alte afaceri conexe ar putea crește.

Modernizarea infrastructurii de comunicații electronice și conformitatea cu reglementările europene vor contribui la creșterea atractivității Republicii Moldova pentru investițiile străine directe, în special în domeniul tehnologic și al comunicațiilor electronice.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Implementarea proiectului de lege privind reglementarea tarifelor de roaming conform Regulamentului (UE) 2022/612 nu implică cheltuieli financiare și alocarea de mijloace financiare suplimentare din bugetul de stat.

Totodată, implementarea proiectului va genera un anumit impact financiar pentru autoritatea de reglementare, furnizorii de rețele și/sau servicii de comunicații electronice mobile și consumatori.

1) Impactul financiar asupra autorității de reglementare

Costurile de implementare a proiectului de lege pentru autoritatea de reglementare ar include:

a) Costurile de monitorizare și supraveghere:

Extinderea capacității autorității de reglementare (ANRCETI), pentru a monitoriza și supraveghea conformitatea furnizorilor de comunicații electronice cu noile reglementări. Aceste costuri pot include:

Posibile investiții în infrastructura IT: va fi necesară crearea unor sisteme noi de monitorizare și raportare pentru a asigura conformitatea tarifară și pentru a preveni abuzurile. Acest lucru presupune achiziția de software, actualizarea bazelor de date și dezvoltarea unor platforme digitale care să permită colectarea și analiza datelor legate de tarifele de roaming.

Personal suplimentar și instruirea acestuia: supravegherea eficientă va necesita angajarea de noi specialiști, precum și formarea personalului existent pentru a se adapta la noile cerințe. De asemenea, vor fi necesare anumite resurse pentru continuarea formării și dezvoltării acestui personal.

b) Campanii de informare și educare a consumatorilor

Un alt aspect important este legat de comunicarea și informarea publicului cu privire la noile reglementări de roaming. Acest lucru va include:

Campanii de informare: autoritățile vor trebui să deruleze campanii publice prin diverse canale media (TV, radio, internet) pentru a educa cetățenii despre noile plafoane de tarife de roaming și drepturile lor.

Materiale informative: vor fi necesare resurse pentru producerea de broșuri, ghiduri și alte materiale informative pentru a clarifica regulile de roaming și utilizarea acestora.

c) Costurile de coordonare și cooperare internațională

Pe măsură ce Republica Moldova își aliniază legislația la standardele UE, autoritățile vor trebui să intensifice colaborarea cu organisme europene de reglementare, cum ar fi Organismul Autorităților Europene de Reglementare în Domeniul Comunicațiilor Electronice. Aceasta presupune participarea la grupuri de lucru, schimbul de date și bune practici, ceea ce poate implica costuri administrative și logistice pentru organizarea reuniunilor și a programelor de cooperare.

2) Impactul financiar asupra furnizorilor de rețele și/sau servicii de comunicații electronice mobile

Adoptarea noilor reglementări privind tarifele de roaming va avea un impact semnificativ asupra furnizorilor de rețele și/sau servicii de comunicații electronice mobile, care vor trebui să își ajusteze politicile de tarificare și să se conformeze cu plafoanele impuse de reglementările UE. Aceste schimbări vor genera următoarele costuri:

a) Costurile de ajustare tehnică și administrativă

Furnizorii vor trebui să investească în sisteme de facturare și de management al traficului care să respecte noile plafoane de tarificare impuse de lege. Aceasta presupune actualizarea software-ului de facturare și adaptarea procedurilor interne pentru a se asigura că tarifele de roaming nu depășesc limitele stabilite.

Adaptarea sistemelor de tarificare: furnizorii vor trebui să actualizeze sau să achiziționeze noi sisteme de calculare și implementare a tarifelor pentru a respecta limitele impuse pentru apeluri, SMS și date în roaming.

b) Impactul asupra veniturilor din roaming

Implementarea unor plafoane de tarife mai scăzute va avea un impact direct pe termen scurt asupra veniturilor furnizorilor de comunicații electronice.

În diagramele 5 și 6 este prezentată evoluția veniturilor din serviciile de roaming în spațiul UE, în perioada de până la și după intrarea în vigoare a prevederilor Declarației voluntare de reducere a tarifelor de roaming între furnizorii europeni (Orange, Deutsche Telekom, Telefonica și Melita) și cei trei furnizori de servicii de telefonie mobilă din RM (Orange Moldova, Moldcell și Moldtelecom) semnate la 31.05.2023 (sursa: ANRCETI):

Diagrama nr. 5:

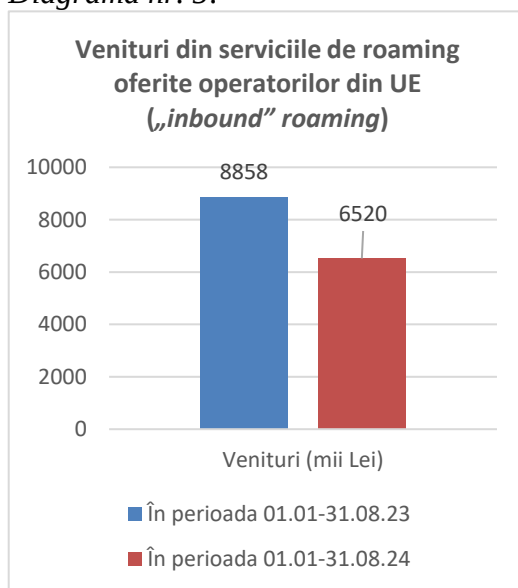
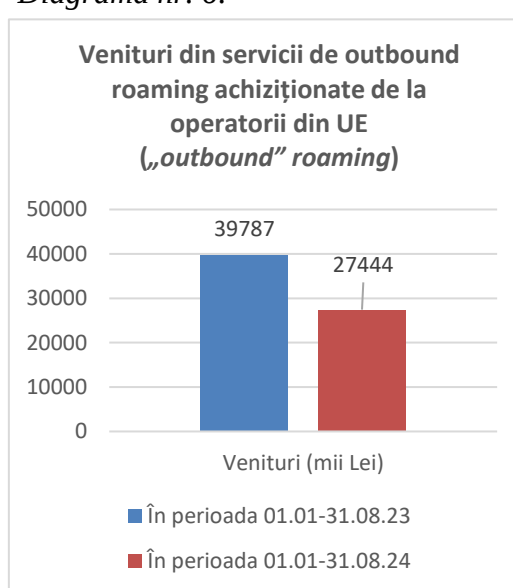

Diagrama nr. 6:

Din diagramele 5 și 6 se observă că după intrarea în vigoare a prevederilor Declarației voluntare veniturile din serviciile de roaming (inbound) au scăzut cu 2338 mii lei adică aproximativ cu 26% și serviciile roaming outbound cu 12343 mii lei, adică cu aproximativ 31 %.

În continuare, în diagramele 7 și 8 este prezentată evoluția veniturilor din serviciile de roaming între Republica Moldova și România, în perioada de până la și după intrarea în vigoare a prevederilor Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României privind reducerea tarifelor de furnizare a serviciilor de roaming internațional și a celor de apeluri internaționale între cele două state, semnat la Chișinău la 11 februarie 2022 (sursa: ANRCETI):

Diagrama nr. 7

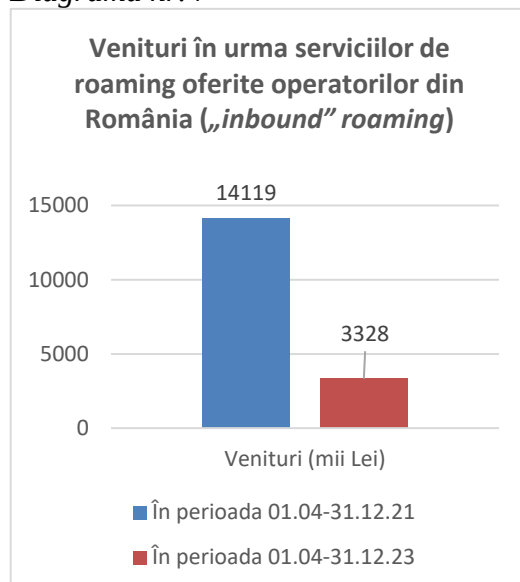
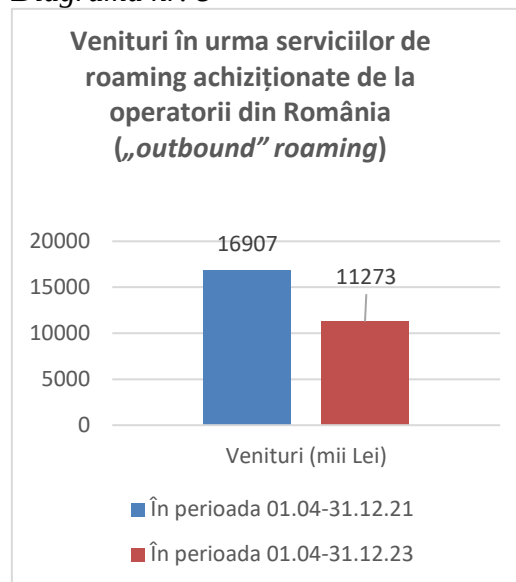

Diagrama nr. 8

Din diagramele 5 și 6 se observă că, după intrarea în vigoare a prevederilor Acordului, veniturile din serviciile de roaming (inbound) au scăzut cu 10791 mii lei adică cu aproximativ 76 % și serviciile roaming outbound cu 5634 mii lei adică cu aproximativ 33 %.

Astfel, se observă că în urma diminuării prețurilor la serviciile de roaming veniturile furnizorilor de comunicații electronice din Republica Moldova au scăzut.

Dar, totodată, din cele expuse mai sus la pct. 2.2, diminuarea prețurilor a dus la creșterea considerabilă a utilizării serviciilor de roaming de către consumatori și tendința este în permanentă creștere, ceea ce pe termen lung cu siguranță va genera creșterea veniturilor furnizorilor de comunicații electronice din prestarea serviciilor de roaming.

3) Impactul financiar asupra consumatorilor

Unul dintre obiectivele principale ale acestui proiect de lege este protejarea consumatorilor prin reducerea tarifelor de roaming. Din punct de vedere financiar, impactul asupra consumatorilor va fi în mare parte pozitiv.

a) Economii directe pentru consumatori

Cetățenii care călătoresc în Uniunea Europeană vor beneficia de tarife reduse pentru apeluri, mesaje text și utilizarea internetului mobil. Astfel, consumatorii vor realiza economii semnificative la facturile de telefonie mobilă, ceea ce va avea un impact pozitiv asupra bugetului lor personal.

Estimări de economii: consumatorii moldoveni ar putea economisi între 30% și 70% din costurile actuale de roaming, în funcție de tipul de servicii utilizate (apeluri, SMS, date).

b) Acces crescut la serviciile de comunicații electronice

Reducerea tarifelor va stimula un acces mai larg la serviciile mobile în străinătate, permițând mai multor cetățeni să folosească serviciile de internet și de comunicare fără a achita costuri excesive. Acest lucru va facilita călătoriile și comunicarea internațională, stimulând în același timp schimburile economice și sociale.

4) Impactul pe termen lung și beneficiile economice

Pe termen lung, impactul financiar al implementării acestui proiect de lege ar putea aduce beneficii economice semnificative atât pentru stat, cât și pentru sectorul privat:

a) Creșterea veniturilor din consumul de servicii de comunicații electronice

Deși furnizorii de comunicații electronice vor înregistra o scădere a veniturilor din roaming pe termen scurt, pe termen lung, se așteaptă ca traficul de date și apeluri să crească datorită tarifelor mai scăzute și accesibile. Aceasta va conduce la o creștere generală a consumului de servicii de comunicații electronice, compensând pierderile inițiale.

b) Beneficii economice generale

Stimulent pentru economia digitală: Reducerea tarifelor de roaming va facilita schimburile economice între Republica Moldova și statele membre UE, stimulând comerțul și turismul și contribuind astfel la creșterea PIB-ului.

Investiții străine directe: Conformitatea Republicii Moldova cu normele UE privind roamingul ar putea crește atractivitatea țării pentru investitorii din sectorul comunicațiilor electronice și tehnologiei, atrăgând investiții în infrastructură și inovație.

Astfel, impactul financiar al implementării acestui proiect de lege va fi semnificativ atât pentru sectorul public, cât și pentru cel privat. Deși inițial vor exista costuri de ajustare tehnică și administrativă, precum și o posibilă reducere a veniturilor din roaming.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Transpunerea prevederilor Regulamentului (UE) 2022/612 va avea un impact semnificativ asupra sectorului privat, în special asupra furnizorilor de comunicații electronice și a altor actori economici care depind de comunicațiile mobile. Acest impact se va manifesta printr-o serie de modificări în structura costurilor, în politicile tarifare și în comportamentul de consum al utilizatorilor finali.

1) Impactul asupra furnizorilor de comunicații electronice

Furnizorii de comunicații electronice vor fi principalii actori din sectorul privat afectați de această lege, deoarece reglementările vor limita veniturile pe care le pot obține din serviciile de roaming. Totodată, implementarea acestei reglementări poate genera și oportunități pe termen lung, în funcție de cum se adaptează furnizorii la noile condiții de piață.

a) Reducerea veniturilor din roaming

Una dintre cele mai evidente consecințe va fi scăderea veniturilor pe termen scurt obținute din serviciile de roaming, în special pentru furnizorii care se bazează pe tarife ridicate pentru aceste servicii. În conformitate cu reglementările UE, furnizorii vor trebui să limiteze tarifele de roaming pentru apeluri, SMS și date, la niveluri apropiate de tarifele naționale.

b) Creșterea costurilor de adaptare tehnică și administrative

Pentru a se conforma cu noile reglementări, furnizorii vor trebui să adapteze infrastructura IT și sistemele de facturare pentru a implementa plafonările tarifare impuse de lege. Acest lucru implică:

c) Oportunități de creștere a volumului de trafic

Deși noile reglementări vor duce la scăderea tarifelor de roaming și implicit a veniturilor per unitate de serviciu, furnizorii vor beneficia de creșterea volumului de trafic.

Tarifele reduse vor stimula utilizatorii să folosească mai des serviciile de roaming, ceea ce va compensa, cel puțin parțial, scăderea veniturilor.

d) Competitivitatea pe piața comunicațiilor electronice

Furnizorii care oferă pachete de servicii mobile competitive, adaptate noilor reglementări, pot atrage noi clienți, în special din rândul celor care călătoresc frecvent în Uniunea Europeană. Astfel, reducerea tarifelor de roaming poate deveni un avantaj competitiv pentru acei furnizori care reușesc să integreze noile reglementări în oferta lor comercială.

2) Impactul asupra altor sectoare economice

Noile reglementări privind roamingul nu au impact doar asupra sectorului comunicațiilor electronice, dar și asupra altor sectoare economice care se bazează pe comunicații mobile. Prin accesul la tarife mai mici și o mai mare predictibilitate în costurile de roaming, companiile care desfășoară activități transfrontaliere vor beneficia de o reducere a costurilor de operare.

a) Beneficii pentru întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri)

IMM-urile care activează în domenii precum turismul, transporturile sau comerțul internațional și care au angajați ce călătoresc frecvent în UE vor beneficia de reducerea tarifelor de roaming, ceea ce va conduce la:

- Costuri mai mici pentru comunicațiile internaționale: companiile care utilizează servicii de roaming pentru a-și menține comunicațiile internaționale vor avea acces la tarife mult mai scăzute.

- Oportunități de extindere a activităților: IMM-urile vor putea desfășura mai ușor afaceri în străinătate, deoarece barierele financiare legate de costurile comunicațiilor vor fi reduse.

b) Creșterea atractivității Republicii Moldova pentru investitori

Investitorii străini, în special cei din Uniunea Europeană, vor vedea în Republica Moldova o piață mai integrată și mai accesibilă datorită reglementărilor armonizate cu cele europene.

Accesul la tarife de roaming similare celor din UE poate facilita:

- Colaborarea cu parteneri locali: investitorii vor putea comunica mai eficient și cu costuri reduse cu partenerii lor din Moldova.
- Promovarea schimburilor economice: Comunicarea facilă și accesibilă poate stimula schimburile economice și poate atrage mai multe investiții din UE în Republica Moldova.

3) Impactul asupra sectorului de turism și transporturi

Sectorul turistic și transporturile sunt două domenii care vor beneficia indirect de implementarea acestei legi. Prin reducerea tarifelor de roaming, călătorii și turiștii din UE și din Republica Moldova vor avea acces mai ușor la servicii de comunicații, ceea ce va îmbunătăți experiența de călătorie și va încuraja schimburile economice.

a) Promovarea turismului

Turiștii din Uniunea Europeană care vizitează Republica Moldova vor fi încurajați să utilizeze serviciile de roaming datorită tarifelor mai mici. De asemenea, moldovenii care călătoresc în UE vor putea să comunice fără bariere financiare ridicate, ceea ce poate stimula călătoriile internaționale.

b) Facilitarea mobilității și a comunicării în transporturi

Companiile de transport, fie aerian, rutier sau feroviar, vor beneficia de tarifele reduse de roaming pentru angajații lor care lucrează pe rute internaționale. Astfel, costurile de comunicații ale companiilor de transport vor scădea, ceea ce poate contribui la eficientizarea operațiunilor.

Astfel, impactul asupra sectorului privat în urma implementării acestei legi va fi unul mixt, cu provocări pe termen scurt pentru furnizorii de comunicații electronice din cauza reducerii veniturilor din roaming, dar și cu oportunități pe termen lung datorită creșterii volumului de trafic și a competitivității sporite. Alte sectoare economice, cum ar fi IMM-urile, turismul și transporturile, vor beneficia de tarife reduse, ceea ce va facilita schimburile economice și cooperarea internațională.

4.4. Impactul social

Adoptarea proiectului de lege va avea un impact semnificativ asupra mai multor aspecte sociale din Republica Moldova, afectând diferite grupuri demografice și sociale, precum și modul în care aceștia accesează serviciile de comunicații pentru comunicare, educație, cultură sau oportunități economice.

Impactul asupra consumatorilor

Consumatorii individuali sunt un segment esențial de analizat, deoarece aceștia vor resimți cel mai mult efectele reglementărilor asupra comportamentului de consum.

a) Economii semnificative pentru utilizatorii frecvenți de roaming

Utilizatorii de telefoane mobile care călătoresc frecvent în Uniunea Europeană, fie pentru afaceri, fie pentru agrement, vor beneficia de o reducere a costurilor de roaming. Tarifele reduse vor face serviciile mobile mai accesibile, permițându-le consumatorilor să utilizeze mai mult internet mobil, să efectueze apeluri și să trimită mesaje fără să fie afectați de costuri ridicate.

b) Acces la servicii mai bune

Furnizorii de comunicații electronice vor fi nevoiți să îmbunătățească calitatea serviciilor oferite în roaming pentru a fi competitivi pe piață. De exemplu, accesul la viteze mai mari de internet mobil în roaming și o mai bună acoperire a rețelei vor fi aspecte importante pe care consumatorii le vor resimți.

Totodată, impactul reglementării tarifelor de roaming va fi resimțit diferit de către diferite grupuri sociale, în funcție de utilizarea comunicațiilor mobile și de mobilitatea lor internațională. Printre grupurile demografice și sociale afectate se numără:

- Angajații care călătoresc frecvent pentru muncă (lucrători transfrontalieri, consultanți, transportatori)
- Tinerii și studenții care studiază sau călătoresc în Uniunea Europeană
- Turiștii și călătorii ocazionali
- Persoanele din mediul rural care depind de comunicațiile mobile pentru accesul la informație
- Grupurile vulnerabile și cu venituri mici care, până în prezent, au fost descurajate să utilizeze roamingul din cauza costurilor ridicate

Efectele pe termen scurt (1-2 ani)

Pe termen scurt, impactul social al implementării legii se va reflecta în principal în accesul sporit la servicii de comunicații mobile pentru cetățenii care călătoresc frecvent în Uniunea Europeană și în scăderea costurilor pentru aceștia. Grupurile care beneficiază în special includ:

- Angajații transfrontalieri: cetățenii noștri ce activează în UE și care călătoresc frecvent în statele membre ale UE vor avea acces la tarife mai mici pentru apeluri, SMS și date mobile, ceea ce va reduce costurile de comunicare cu familiile și colaboratorii din țară. Aceasta poate îmbunătăți relațiile familiale și poate contribui la reducerea izolării sociale pentru lucrătorii aflați în străinătate.
- Studenții și tinerii: persoanele care-și fac studiile în Uniunea Europeană vor avea acces la servicii de roaming la costuri reduse, ceea ce le va permite să mențină mai ușor legătura cu familiile din Moldova și să acceseze resurse educaționale online. Astfel, aceștia vor beneficia de o mai bună integrare socială și academică în statele UE.
- Turiștii și călătorii ocazionali: reducerea tarifelor va stimula turiștii moldoveni să călătorească mai mult, știind că pot comunica cu costuri reduse. Acest lucru poate avea un efect pozitiv asupra experiențelor de călătorie și asupra accesului la informații în timp real.

Accesul la servicii de roaming la prețuri mici poate îmbunătăți accesul grupurilor vulnerabile la informații și servicii sociale, educaționale și culturale. De exemplu:

- Reducerea tarifelor de date mobile în roaming va permite studenților și tinerilor să acceseze mai ușor resurse educaționale, să participe la cursuri online sau să comunice cu profesorii și colegii din alte țări.
- Cetățenii țării noastre vor avea acces mai rapid și la costuri mai mici la resurse culturale online, filme, muzică și evenimente din UE, îmbunătățind accesul la cultură și promovând diversitatea culturală.

Efectele pe termen mediu (3-5 ani)

Pe termen mediu, se așteaptă o creștere a conectivității sociale și economice între Republica Moldova și Uniunea Europeană. Impactul asupra grupurilor sociale va fi resimțit în mod diferit, dar cu efecte pozitive pentru toate categoriile.

a) Creșterea oportunităților economice și ocupării forței de muncă: lucrătorii transfrontalieri și întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri) care desfășoară activități economice între Republica Moldova și Uniunea Europeană vor beneficia de costuri mai mici pentru comunicații. Acest lucru poate duce la o creștere a schimburilor economice, promovând crearea de locuri de muncă și reducerea șomajului în anumite domenii.

b) Reducerea sărăciei și a izolării sociale: reducerea tarifelor de roaming poate contribui la reducerea sărăciei informaționale, oferind acces mai larg la informații și servicii. Persoanele care trăiesc în zone rurale sau în izolare socială vor avea acces la servicii de roaming la costuri reduse, facilitând comunicarea și accesul la informații relevante pentru sănătate, educație și oportunități economice.

c) Impact asupra sănătății și securității în muncă: pe termen mediu, accesul îmbunătățit la comunicații poate avea un impact indirect asupra sănătății și securității în muncă. Accesul rapid la servicii de urgență sau la informații despre condițiile de muncă poate reduce riscurile pentru lucrătorii care desfășoară activități în străinătate sau în zone izolate.

Efectele pe termen lung (peste 5 ani)

Pe termen lung, se așteaptă un impact pozitiv durabil asupra coeziunii sociale și economice dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană. Tarifele reduse de roaming vor facilita integrarea mai profundă a Moldovei în rețeaua economică și socială europeană.

a) Consolidarea relațiilor sociale și economice:

- pe termen lung, întreprinderile moldovenești vor beneficia de costuri reduse în comunicații, facilitând dezvoltarea comerțului internațional și accesul la noi piețe.
- relațiile sociale și familiale vor deveni mai puternice datorită accesului facil la comunicații pentru cetățenii care locuiesc și muncesc în UE.

b) Impact asupra echității sociale: pe termen lung, se așteaptă ca reducerea tarifelor de roaming să contribuie la o mai mare echitate socială, deoarece accesul la servicii de comunicații electronice va deveni mai egal pentru toate categoriile sociale. Grupurile vulnerabile, în special persoanele cu venituri mici sau din zonele rurale, vor putea beneficia de aceleași servicii de roaming ca și cetățenii cu venituri mai mari.

Există și riscuri potențiale asociate cu implementarea acestei legi, care trebuie luate în considerare. Deși legea va reduce tarifele de roaming pentru toți cetățenii, există riscul ca anumite grupuri vulnerabile, cum ar fi persoanele cu dizabilități sau cele care nu au acces la tehnologie, să fie excluse de la beneficiile acestor măsuri. Este esențial ca autoritățile în colaborare cu furnizorii de comunicații electronice să implementeze măsuri complementare pentru a sprijini aceste grupuri și a asigura accesul egal la tehnologie.

Astfel, impactul social al reglementării tarifelor de roaming va fi unul semnificativ pozitiv pe termen scurt, mediu și lung. Grupurile afectate vor include lucrătorii transfrontalieri, studenții, turiștii, dar și persoanele din mediul rural și cu venituri mici. În plus, se anticipează o îmbunătățire a accesului la servicii sociale, educaționale și culturale, precum și o reducere a sărăciei informaționale. Totodată, implementarea legii va trebui să includă măsuri pentru a preveni riscurile de discriminare și pentru a asigura echitatea socială.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Adoptarea proiectului legii privind reglementarea tarifelor de roaming cu statele membre ale Uniunii Europene implică și prelucrarea anumitor date cu caracter personal ale utilizatorilor de comunicații mobile.

Prelucrarea datelor cu caracter personal în contextul reglementării tarifelor de roaming este necesară în următoarele scopuri:

- Facturare și monitorizare a consumului: furnizorii de comunicații electronice vor trebui să monitorizeze utilizarea serviciilor de roaming, inclusiv apelurile, mesajele și traficul de date, pentru a putea factura corect utilizatorii și pentru a respecta limitele tarifare impuse de lege.
- Aplicarea limitelor de utilizare echitabilă: pentru a preveni abuzurile în utilizarea serviciilor de roaming, este posibil ca furnizorii să monitorizeze durata și frecvența utilizării serviciilor în străinătate, asigurându-se că acestea sunt conforme cu politicile de utilizare echitabilă.
- Asigurarea securității și prevenirea fraudelor: prelucrarea datelor poate fi necesară și pentru a detecta activitățile suspecte sau frauduloase în legătură cu utilizarea serviciilor de roaming, protejând astfel atât utilizatorii, cât și furnizorii de comunicații electronice.

În cadrul prelucrării datelor cu caracter personal, datele care pot fi colectate și procesate pot include:

- date de identificare ale utilizatorilor - numele, prenumele, adresa de domiciliu, numărul de telefon și alte date care permit identificarea directă a utilizatorilor.
- date tehnice și de utilizare - informații despre durata și frecvența apelurilor, numărul și destinația mesajelor, volumul traficului de date consumat în regim de roaming, inclusiv locația geografică.
- date financiare - detalii referitoare la plăți și facturare pentru serviciile de roaming.

Proiectul de lege nu introduce noi restricții în ceea ce privește drepturile persoanelor vizate la protecția datelor cu caracter personal. Cu toate acestea, pentru asigurarea transparenței și controlului asupra datelor, utilizatorii de servicii de roaming trebuie să fie informați clar cu privire la:

- tipul de date colectate;
- scopul colectării acestora;
- dreptul de acces, rectificare, ștergere și portabilitate a datelor;
- perioada de stocare a datelor;
- posibilitatea de a retrage consimțământul pentru prelucrarea datelor, dacă este cazul.

Astfel, impactul asupra datelor cu caracter personal în contextul reglementării tarifelor de roaming necesită o atenție deosebită, dată fiind natura sensibilă a datelor prelucrate și importanța respectării drepturilor fundamentale ale utilizatorilor.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

În contextul adoptării proiectului de lege, noile prevederi legislative pot influența femeile, bărbații și minoritățile de gen în mod diferit, în funcție de accesul lor la tehnologie, servicii de comunicații mobile și oportunități economice.

În mod specific, impactul tarifelor de roaming poate afecta în mod diferit diverse grupuri demografice din perspectiva accesului la tehnologie și a utilizării serviciilor de comunicații mobile:

- Reglementările tarifare mai favorabile pentru roaming ar putea îmbunătăți accesul atât pentru bărbați cât și pentru femei, contribuind astfel la reducerea decalajelor digitale de gen. În plus, toți, indiferent de gen, care desfășoară activități economice transfrontaliere sau cele implicate în sectorul de afaceri ar beneficia nemijlocit de scăderea tarifelor de roaming, facilitând accesul la comunicații internaționale fără costuri suplimentare ridicate. Reducerea costurilor ar putea contribui la creșterea participării femeilor în afaceri internaționale, educație și networking profesional.
- Noile prevederi pot aduce avantaje directe prin reducerea cheltuielilor legate de comunicațiile mobile în alte țări, ceea ce poate încuraja mobilitatea și extinderea afacerilor transfrontaliere, atât pentru bărbați cât și pentru femei.

Noile prevederi, prin reducerea tarifelor de roaming, vor facilita accesul uniform la servicii de comunicații electronice, în special pentru grupurile mai vulnerabile sau dezavantajate economic, asigurând astfel o distribuție mai echitabilă a beneficiilor tehnologice.

Pentru a elimina riscul de discriminare și a promova egalitatea de gen, proiectul de lege include măsuri menite să faciliteze accesul echitabil la servicii de comunicații electronice pentru toate categoriile sociale, indiferent de gen. Printre măsurile menționate se numără:

- Accesibilitate egală la tarife reduse de roaming: legea va oferi atât femeilor, cât și bărbaților aceleași beneficii legate de reducerea tarifelor de roaming, contribuind astfel la eliminarea oricăror inegalități economice sau de acces la servicii.
- Promovarea egalității în mediul de afaceri și profesional: reducerea tarifelor de roaming va crea oportunități egale pentru femeile și bărbații care activează în domenii care necesită comunicații internaționale frecvente, inclusiv pentru persoanele care desfășoară afaceri transfrontaliere sau sunt implicate în organizații internaționale.
- Reducerea barierelor economice: de obicei, tarifele ridicate de roaming reprezintă o povară suplimentară pentru persoanele care au un venit mai redus. De exemplu, persoanele aparținând grupurilor vulnerabile (persoane din medii rurale, persoane de vârstă înaintată sau

cu venituri mai mici) pot beneficia de aceste reduceri pentru a-și asigura accesul la servicii de comunicații fără a fi afectate disproporționat din punct de vedere financiar.

- Incluziune digitală: pe termen lung, reducerea costurilor de roaming poate contribui la îmbunătățirea gradului de incluziune digitală, asigurându-se că atât femeile, cât și bărbații au acces egal la tehnologii de comunicații moderne, eliminând barierele economice și contribuind la reducerea decalajului digital de gen.

Noile reglementări au potențialul de a contribui la reducerea inegalităților de gen prin următoarele mecanisme:

- Îmbunătățirea accesului la educație și informare: tarifele mai accesibile pentru roaming pot facilita accesul la educație și resurse digitale transfrontaliere, contribuind la îmbunătățirea competențelor tehnologice și la creșterea gradului de informare, atât pentru bărbați cât și pentru femei.

- Acces egal la rețele sociale și economice: persoanele care aparțin grupurilor dezavantajate vor avea o mai mare oportunitate de a accesa rețele sociale și economice internaționale, eliminând barierele financiare și sporind participarea lor în diverse domenii de activitate, inclusiv afaceri, educație și cultură.

- Oportunități egale în dezvoltarea afacerilor și carierelor internaționale: prevederile care asigură reducerea costurilor de roaming contribuie la crearea unui mediu de afaceri mai incluziv, unde toți, indiferent de gen, au aceleași oportunități de a dezvolta relații internaționale și de a accesa piețe externe.

Astfel, noile reglementări privind tarifele de roaming, prin reducerea costurilor și îmbunătățirea accesului la servicii de comunicații, au potențialul de a promova egalitatea de gen și echitatea în accesul la tehnologie și resurse economice. Aceste reglementări vor contribui la eliminarea discriminării economice și sociale și vor asigura oportunități egale atât pentru bărbați cât și pentru femei, în toate domeniile vieții sociale, economice și culturale.

4.5. Impactul asupra mediului

Reglementarea tarifelor de roaming ar putea avea implicații indirecte asupra mediului, în funcție de modificările comportamentului utilizatorilor de comunicații mobile și de infrastructura necesară pentru furnizarea acestor servicii. Impactul asupra mediului va fi evaluat în conformitate cu criteriile de durabilitate, ținând cont de utilizarea resurselor, emisiile de gaze cu efect de seră, poluarea, biodiversitatea și alte aspecte esențiale.

1) Utilizarea resurselor naturale, regenerabile și neregenerabile

Pe măsură ce cererea de servicii de comunicații mobile crește odată cu implementarea roamingului la costuri mai mici, utilizarea infrastructurii de comunicații electronice va necesita o cantitate semnificativă de resurse naturale. Acest lucru include atât resurse regenerabile, cum ar fi energia electrică din surse regenerabile, cât și resurse neregenerabile, precum materialele necesare pentru echipamente și dispozitive electronice.

- Pe termen scurt: impactul asupra utilizării resurselor va fi relativ limitat, deoarece reglementările de roaming nu vor genera o creștere imediată și masivă a cererii pentru resurse noi.

- Pe termen mediu și lung: pe măsură ce numărul de utilizatori de roaming va crește, vor exista nevoi crescute de dezvoltare și modernizare a infrastructurii de comunicații electronice (turnuri de comunicații, cabluri subterane, servere), ceea ce va presupune utilizarea de resurse suplimentare. Cu toate acestea, se poate promova utilizarea energiei din surse regenerabile pentru a diminua impactul asupra mediului.

2) Emisiile de gaze cu efect de seră

Utilizarea infrastructurii de comunicații electronice, inclusiv pentru servicii de roaming, contribuie la emisiile de gaze cu efect de seră (GES) din cauza consumului de energie pentru operarea rețelelor, centrele de date și dispozitivele mobile. Cu toate acestea, digitalizarea și accesul îmbunătățit la comunicațiile internaționale au și efecte pozitive, prin reducerea nevoii de deplasări fizice.

- Pe termen scurt, impactul asupra emisiilor de GES va fi moderat, în special dacă furnizorii de servicii de comunicații electronice se bazează pe surse de energie neregenerabilă. De asemenea, utilizarea intensivă a dispozitivelor mobile poate crește cererea de energie.

- Pe termen mediu și lung, o potențială creștere a mobilității și a utilizării comunicațiilor internaționale digitale ar putea contribui la reducerea călătoriilor și deplasărilor fizice, ceea ce ar putea avea un efect pozitiv asupra reducerii emisiilor de GES. În cazul unei tranziții către o infrastructură de comunicații alimentată cu energie regenerabilă, impactul pe termen lung poate fi pozitiv, prin contribuția la decarbonizarea economiei.

3) Impactul asupra comunităților umane

Reducerea tarifelor de roaming poate influența comunitățile umane în moduri indirecte, prin facilitarea accesului la comunicații și prin promovarea mobilității internaționale, fie pentru afaceri, fie pentru migrație. În mod indirect, creșterea conectivității și a schimburilor de informații poate sprijini și inițiativele de dezvoltare durabilă și poate îmbunătăți calitatea vieții, în special în comunitățile izolate.

- Pe termen scurt, impactul asupra comunităților umane va fi pozitiv, în special prin creșterea accesului la servicii de comunicații internaționale la costuri mai mici.

- Pe termen mediu și lung, o conectivitate îmbunătățită poate contribui la creșterea colaborării internaționale în domenii legate de protecția mediului și dezvoltarea durabilă, ceea ce poate avea un impact indirect pozitiv asupra comunităților umane.

4) Consumul de energie, eficiență și performanță energetică

Pe măsură ce infrastructura de comunicații electronice devine mai sofisticată pentru a susține cererea crescută de roaming, crește și consumul de energie. Eficiența energetică a infrastructurii existente va fi esențială pentru minimizarea impactului asupra mediului.

- Pe termen scurt, impactul asupra consumului de energie va fi moderat, dar poate crește proporțional cu utilizarea serviciilor de comunicații electronice.

- Pe termen mediu și lung, investițiile în eficiența energetică și în utilizarea surselor de energie regenerabilă pot contribui la reducerea impactului negativ al creșterii consumului de energie. Optimizarea rețelelor și implementarea de tehnologii mai eficiente din punct de vedere energetic vor fi esențiale pentru menținerea unui echilibru între creșterea cererii și protecția mediului.

Astfel, impactul proiectului legii privind reglementarea tarifelor de roaming asupra mediului este, în general, indirect și nesemnificativ.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Adoptarea Proiectului legii privind reglementarea tarifelor de roaming cu statele membre ale Uniunii Europene va avea multiple implicații economice și sociale, care vor afecta diverse sectoare și dimensiuni ale societății. Aceste efecte vor fi resimțite la nivelul forței de muncă, consumatorilor, competitivității, sănătății, educației, inovării și altor domenii-cheie, atât pe termen scurt, cât și pe termen mediu și lung.

1) Impactul asupra forței de muncă

Reglementarea tarifelor de roaming poate avea un impact semnificativ asupra forței de muncă în mai multe feluri:

- Pe termen scurt, nu se preconizează schimbări imediate majore asupra forței de muncă, dar se pot crea locuri de muncă temporare legate de implementarea noilor reglementări, mai ales în companiile de comunicațiilor electronice care vor trebui să ajusteze structura tarifară și să gestioneze procesul tehnic.

- Pe termen mediu și lung, creșterea conectivității internaționale și reducerea barierelor de comunicații între Republica Moldova și UE pot stimula mobilitatea forței de muncă, facilitând accesul la oportunități de muncă transfrontaliere. În plus, companiile de comunicații electronice ar putea angaja mai mult personal specializat pentru gestionarea serviciilor de roaming și dezvoltarea noilor infrastructuri digitale.

2) Impactul asupra prețurilor și asupra consumatorilor

Unul dintre principalele obiective ale acestei reglementări este reducerea costurilor de roaming, având un impact direct asupra prețurilor și beneficiilor pentru consumatori.

- Pe termen scurt: consumatorii vor beneficia de tarife mai mici la utilizarea serviciilor de comunicații electronice în spațiul UE, ceea ce va crește accesibilitatea și va reduce costurile pentru utilizatorii de telefonie mobilă.

- Pe termen mediu și lung: pe măsură ce tarifele de roaming vor continua să scadă sau chiar să fie eliminate, consumatorii vor beneficia de prețuri mai competitive, ceea ce va contribui la o creștere a gradului de satisfacție și accesibilitate. Acest lucru va încuraja utilizarea crescută a serviciilor de comunicații mobile, beneficiind în special consumatorii care călătoresc frecvent în UE.

3) Impactul asupra competitivității și inovării

Reducerea tarifelor de roaming poate spori competitivitatea companiilor din țara noastră care au activități transfrontaliere în UE și poate stimula inovația în sectorul comunicațiilor electronice.

- Pe termen scurt, îmbunătățirea condițiilor de roaming poate facilita cooperarea între companiile moldovenești și partenerii lor din UE, eliminând barierele de comunicare și favorizând dezvoltarea relațiilor comerciale.

- Pe termen mediu și lung, creșterea competitivității va încuraja companiile din țara noastră să adopte noi tehnologii și să investească în cercetare și dezvoltare în special în domenii precum digitalizarea și infrastructura comunicațiilor electronice. Astfel, companiile vor putea să se adapteze mai bine cerințelor pieței europene și să se alinieze la standardele tehnologice ale UE.

4) Impactul asupra dezvoltării tehnologice și digitalizării

Reglementarea tarifelor de roaming va sprijini dezvoltarea tehnologică și digitalizarea economiei moldovenești.

- Pe termen scurt, creșterea accesului la comunicații transfrontaliere la prețuri reduse poate stimula schimburile de know-how și cooperarea în domenii legate de tehnologie, precum comunicațiile electronice și IT-ul.

- Pe termen mediu și lung, transformarea digitală va fi accelerată, în special prin stimularea investițiilor în rețelele de comunicații și infrastructura de date. Acest lucru poate ajuta la dezvoltarea unor noi aplicații și soluții digitale care să îmbunătățească productivitatea și inovarea în diverse sectoare ale economiei.

5) Impactul asupra fluxurilor financiare și a capitalului

Noile reglementări privind roamingul vor afecta indirect fluxurile financiare și capitalul atât la nivel național, cât și internațional.

- Pe termen scurt, implementarea reglementărilor va impune costuri suplimentare pentru furnizorii de comunicații electronice, legate de adaptarea sistemelor tarifare și a contractelor de roaming. Aceste costuri pot duce la o scădere temporară a profitabilității companiilor de comunicații electronice.

- Pe termen mediu și lung, reducerea tarifelor de roaming poate stimula fluxurile de capital între Moldova și UE prin creșterea schimburilor economice și a investițiilor transfrontaliere. Companiile din sectorul comunicațiilor electronice ar putea beneficia de investiții suplimentare din partea investitorilor străini, iar consumatorii vor avea acces la servicii mai competitive și diversificate.

6) Impactul asupra sănătății și sistemului de sănătate

Accesul mai facil la comunicații mobile la nivel internațional poate avea un impact indirect asupra sănătății și sistemului de sănătate.

- Pe termen scurt, efectele directe asupra sănătății sunt limitate, dar îmbunătățirea conectivității poate facilita accesul la informații și servicii de sănătate la distanță (telemedicină), în special pentru cetățenii care călătoresc în UE.

- Pe termen mediu și lung, pe măsură ce telemedicina și serviciile digitale din domeniul sănătății devin mai accesibile, sistemul de sănătate din Moldova ar putea beneficia de tehnologii avansate și colaborări internaționale cu specialiști din UE. De asemenea, roamingul la tarife mai mici poate facilita accesul la asistență medicală internațională în situații de urgență.

7) Impactul asupra sistemului de învățământ și educației

Sistemul de învățământ poate beneficia de o conectivitate internațională mai bună și de tarife reduse la roaming.

- Pe termen scurt, impactul imediat asupra educației este limitat, dar studenții și profesorii care călătoresc în UE vor beneficia de accesibilitate sporită la resurse digitale educaționale.

- Pe termen mediu și lung, educația digitală va fi consolidată prin accesul mai ușor la platforme și resurse educaționale online la nivel internațional. De asemenea, colaborările între instituțiile de învățământ din Moldova și UE vor fi facilitate, contribuind la îmbunătățirea calității educației.

8) Impactul asupra protecției sociale și medicale

Accesul la protecție socială și servicii medicale poate fi îmbunătățit printr-o conectivitate internațională mai bună.

- Pe termen scurt, nu sunt prevăzute modificări majore în protecția socială, însă reducerea tarifelor de roaming poate facilita comunicarea între cetățeni și autorități, inclusiv în cazuri legate de protecția socială.

- Pe termen mediu și lung, colaborările internaționale în domeniul protecției sociale pot fi extinse, iar accesul la informații și servicii legate de protecția socială în UE va fi îmbunătățit.

9) Impactul asupra culturii și accesului la servicii publice

Reducerea tarifelor de roaming poate influența cultura și accesul la servicii publice, în special pentru cetățenii care călătoresc în UE.

- Pe termen scurt, consumatorii vor avea acces la un număr mai mare de resurse culturale digitale și servicii publice transfrontaliere.

- Pe termen mediu și lung, interacțiunile culturale între cetățenii moldoveni și cei din UE vor fi facilitate, iar accesul la platforme culturale internaționale va crește. În plus, colaborările între instituțiile culturale și autoritățile publice din Moldova și UE vor fi extinse printr-o conectivitate mai accesibilă.

Astfel, impactul general al reglementării tarifelor de roaming va fi unul pozitiv, contribuind la îmbunătățirea accesului la comunicații internaționale, la stimularea competitivității și inovării, la dezvoltarea educației și sănătății, și la facilitarea mobilității transfrontaliere. Impacturile economice și sociale vor fi resimțite la diferite niveluri, iar efectele pe termen lung vor include o mai bună conectivitate, o creștere a oportunităților de colaborare și inovare, precum și o îmbunătățire a calității vieții.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsurile normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Proiectul de lege face parte din categoria actelor normative cu scop de armonizare a legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

Elaborarea proiectului de lege rezultă din angajamentele asumate de Republica Moldova, în special din art. 99 lit. (b), art. 102, art. 232 alin. (2) și art. 240 din Acordul de Asociere Republica Moldova - Uniunea Europeană, care prevăd armonizarea treptată a legislației naționale cu legislația UE.

Astfel, potrivit clauzei de armonizare, proiectul de lege transpune integral în legislația națională normele din Regulamentul (UE) 2022/612 al Parlamentului European și al Consiliului din 6 aprilie 2022 privind roamingul în rețelele publice de comunicații mobile în interiorul Uniunii.

Regulamentul (UE) 2022/612 stabilește cadrul necesar pentru a garanta că utilizatorii finali din UE care călătoresc în interiorul Uniunii pot continua să acceseze serviciile de roaming fără a suporta costuri suplimentare sau tarife disproporționate față de cele naționale.

Obiectivele principale ale regulamentului sunt:

- Protejarea drepturilor consumatorilor și asigurarea accesului nediscriminatoriu la servicii de roaming.
- Crearea unui cadru unitar și competitiv pentru furnizorii de servicii de comunicații electronice în toate statele membre ale UE, fără bariere în utilizarea serviciilor în afara hotarelor naționale.
- Stimularea concurenței în sectorul comunicațiilor electronice și facilitarea mobilității persoanelor între statele membre ale Uniunii Europene.

În acest sens a fost elaborat și completat Tabelul de concordanță pentru actul normativ UE transpus, corespunzător rigorilor Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, precum și a Hotărârii Guvernului nr. 1171/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene.

Proiectul de lege va fi supus expertizei de compatibilitate cu legislația UE, conform art. 35 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Informația privind rezultatele expertizei de compatibilitate cu legislația UE urmează a fi inclusă în sinteza obiectivelor și propunerilor/recomandărilor urmare recepționării raportului din partea Centrului de Armonizare a Legislației.

Din punct de vedere al compatibilității prevederile UE sunt compatibile în raport cu prevederile naționale.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Pentru transpunerea legislației Uniunii Europene în domeniul comunicațiilor electronice și roamingului, proiectul de lege include măsuri normative care creează cadrul juridic intern necesar pentru implementarea prevederilor actelor UE menționate la pct. 5.1.

Transpunerea actelor normative menționate asigură armonizarea deplină cu legislația UE, îmbunătățește competitivitatea furnizorilor de comunicații electronice din Moldova și oferă beneficii concrete pentru consumatori, în special pentru cei care călătoresc în UE. Transpunerea completă a acestor reglementări creează un cadru legal stabil și predictibil, esențial pentru integrarea eficientă în spațiul european de comunicații și sprijinirea obiectivului strategic de apropiere a Republicii Moldova.

Acest lucru va contribui la dezvoltarea unei piețe de comunicații electronice competitive, la protecția consumatorilor și la integrarea treptată în spațiul economic european.

Actele europene din clauza de armonizare la proiectul de lege nu au fost transpuse anterior în legislația națională.

În context, în scopul descrierii gradului de compatibilitate a prevederilor incluse în proiect, a fost elaborat Tabelele de concordanță aferent actului UE transpus prin proiectul de lege.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Anunțul privind inițierea elaborării proiectului de lege a fost publicat pe pagina web oficială a Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării și portalul particip.gov.md și poate fi accesat la următorul link: <https://particip.gov.md>

Având în vedere importanța proiectului de lege, a impactului deciziei ce urmează a fi luată asupra pieței de comunicații electronice din Republica Moldova, autorii proiectului consideră necesară consultarea tuturor părților interesate în scopul asigurării transparenței și imparțialității în procesul decizional și a predictibilității măsurilor adoptate.

În acest scop au fost lansate mai multe etape de consultare preliminară a prevederilor necesare cu implicarea pe larg a tuturor părților interesate.

Evidențiem faptul că pe data de 25 iulie 2024 experții proiectului EU4Digital Facility - Telecom Rules au organizat un atelier de lucru, în regim de videoconferință, în cadrul caruia au fost prezentate proiectele de acte normative elaborate de experți, care urmează să transpună în legislația națională a Republicii Moldova legislația Uniunii Europene în domeniul comunicațiilor electronice, inclusiv a cadrului normativ privind reglementarea roaming-ului internațional. La atelierul de lucru au participat reprezentanții MDED, ANRCETI, cât și ai furnizorilor de comunicații electronice.

Ulterior, după etapa consultării prealabile a setul de documente la proiectul de lege conceptului și soluțiilor promovate prin proiect, precum și ținând cont de opiniile expuse în cadrul acestei etape, proiectul legii a fost ajustat și completat.

În conformitate cu art. 32 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege va fi remis spre avizare autorităților publice centrale responsabile de aplicarea prevederilor conținute în proiect și instituțiilor interesate, în funcție de obiectul de reglementare, după cum urmează:

- Ministerul Finanțelor;
- Ministerul Justiției;
- Ministerul Mediului;
- Ministerul Sănătății;
- Ministerul Educației și Cercetării;
- Ministerul Afacerilor Interne;
- Ministerul Muncii și Protecției Sociale;
- Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale;
- Serviciul de Informații și Securitate;
- Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației;
- Agenția Proprietăți Publice;
- Centrul de armonizare a legislației.

Autorități administrative/instituții publice/părți interesate:

- Instituția publică „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică”;
- Instituția publică „Agenția de Guvernare Electronică”;
- Instituția publică „Agenția pentru Securitate Cibernetică”;
- Consiliul Concurenței;
- Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal;
- Asociația Companiilor Private din domeniul TIC;
- Asociația Businessului European Moldova (EBA);
- Asociația Investitorilor Străini (FIA);
- Camera de Comerț Americană din Moldova.

Totodată, în scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul va fi plasat pe pagina web oficială a MDED și portalul particip.gov.md.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul de lege însoțit de Tabelul de concordanță, va fi expediat Centrului de Armonizare a Legislației în vederea efectuării expertizei de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene, conform prevederilor art. 34 alin. (1) și art. 35 din Legea nr. 100/2017.

Totodată, potrivit art. 34 alin. (1), art. 36 și art. 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege va fi remis Ministerului Justiției și Centrul Național Anticorupție pentru a fi supus expertizei juridice și anticorupție.

Informația privind rezultatele expertizei anticorupție și juridice urmează a fi inclusă în sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor urmare recepționării rapoartelor din partea instituțiilor.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Proiectul de lege urmează a fi corelat cu prevederile actelor normative în vigoare, care se află în conexiune, și nu afectează concepția generală ori caracterul unitar al cadrului normativ în vigoare. La elaborarea proiectului de lege s-au respectat principiile oportunității, stabilității și predictibilității normelor juridice. Acesta se integrează organic în cadrul instituțional și normativ existent, aferent domeniului comunicațiilor electronice. Pe parcursul implementării noii legi vor fi identificate mai multe acte notmative conexe de implementare, după caz.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Pentru asigurarea implementării corespunzătoare a proiectului de lege este necesară asigurarea elaborării/modificării cadrului normativ subsidiar. Legea prenotată va intra în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației, în termen de 6 de luni de la intrarea în vigoare a legii, va elabora acte de reglementare noi și va alinia actele normative existente la prezenta lege, conform domeniului de competență.

Secretar de stat

Cătălina PLINSCHI